

Vissen met vrijwilligers in Noord-Brabant

Mark Scheepens (Waterschap De Dommel) & Martijn Schiphouwer (RAVON)

In 2015 en 2016 zijn er verschillende visactiviteiten georganiseerd door RAVON en de Brabantse Waterschappen. Iedereen kan hieraan meedoen, hetzij om mee te scheppen, vangsten te noteren of kennis op te doen van de visstand en visherkenning. Op 27 november 2015, 3 april 2016 en op 15 oktober 2016 zijn er in de omgeving van Heeze excursies georganiseerd. Hieronder een verslag van deze bijzonder nuttige, gezellige en leerzame excursies.

Onderzoeken effect maaiproef

's Ochtends verzamelen we iedere keer om 10:00 aan de brug 't Heike over de Groote Aa te Heeze. De groep bestaat tot nu toe uit een gemêleerd gezelschap van 10-16 vrijwilligers van de Agrarische natuurvereniging Hei, Heg en Hoogend, leden van de hengelsportfederatie Dommervisrecht, IVN leden, RAVON vrijwilligers en overige geïnteresseerden van jong tot oud. Bij de Groote Aa wordt een onderzoek uitgevoerd naar de relatie tussen maaibeheer en de ontwikkeling van flora en fauna. Hier worden blokken vegetatie meerdere jaren gespaard om vervolgens te onderzoeken wat de verschillen zijn in ontwikkeling van flora en fauna in blokken met en blokken zonder vegetatie. Het effect op planten en ongewervelden wordt onderzocht door Alterra. Om ook de vissen te onderzoeken wordt er tijdens de najaar- en voorjaarsexcursie in ieder blok systematisch 15 keer geschept waarbij van iedere schep de aantallen per vissoort genoteerd worden.

Tijdens de drie scheprondes troffen we in totaal 775 vissen aan verdeeld over 13 soorten. Kleine modderkruiper werd het meest aangetroffen. De resultaten geven inzicht in veranderingen binnen de visstand. We zien onder andere dat er in de blokken met vegetatie meer vissen gevangen worden ten opzichte van de kaal gemaakte delen (zie grafiek). Opvallend is ook dat

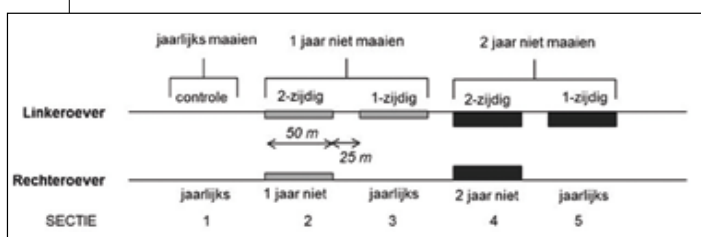
Kleinschalige maatregelen voor een natuurlijk waterbeheer

Waterschap Brabantse Delta is samen met WS De Dommel, WS Aa en Maas en de Provincie Noord-Brabant een project "Kleinschalige maatregelen voor een natuurlijk waterbeheer in Brabantse wateren" gestart. In dit project wordt onderzocht hoe beheer- en onderhoudsmaatregelen de ecologie in waterlopen kan verbeteren. Het project wordt begeleid door het onderzoeksinstituut Alterra.

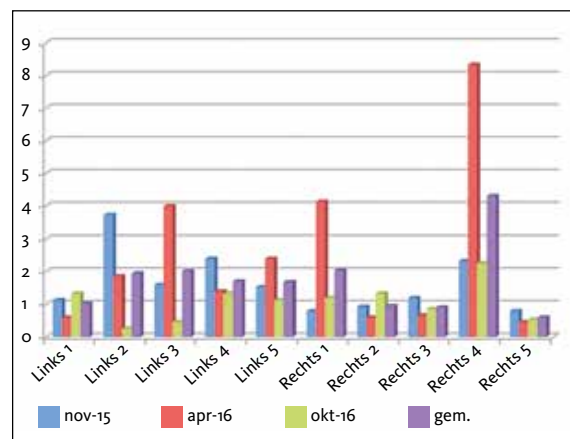

Scheppen in de niet gemaaide oevers. (Foto: Erik van Asten)

de marmmergrondel al doorgedrongen is in dit deel van het stroomgebied. Verrassend was het vetje. Dit kleine visje leeft in scholen bij elkaar en juist in één schep werd in het voorjaar van 2016 een schoolje gevangen met ongeveer 100 exemplaren.

Schema maaiproef in de Groote Aa (Bron: Alterra)

Gemiddeld aantal vissen per schep per sectie.

Groepsfoto bij de lunch in een stro-schuur te Heeze-Leende. (Foto: Erik van Asten)

Lekkere lunch

We zijn de laatste twee excursies zeer verrast door de geweldig georganiseerde lunch door de ANV Hei, Heg en Hoogeind. Zowel de goedgevulde soep als broodjes gaan er goed in. Tijdens het eten bespreken we het plan de campagne voor de middag. In november 2015 en oktober 2016 zijn we de kennis over de verspreiding van de rivierdonderpad in de omgeving gaan aanvullen. In april 2016 zijn we het effect van het opnieuw laten kronkelen (hermeanderen) van een traject van de Bulder Aa bij Leende gaan onderzoeken.

Kennis rivierdonderpad aangevuld

De rivierdonderpad is in de omgeving bekend uit de Sterkselsche Aa. In november 2015 zijn we benedenstrooms van het bekende gebied gaan kijken en konden ook daar een aantal mooie rivierdonderpadden aantreffen. In 2016 kwam er een waarneming van rivierdonderpad uit de Kleine Dommel, meer dan 10 kilometer stroomafwaarts van de Sterkselsche Aa. In oktober 2016 zijn we daarom in de Kleine Dommel gaan vissen, met meer dan 5 kilometer afstand tot de bekende waarnemingen. Ook hier wisten we drie rivierdonderpadden te vangen op een snelstromende puindrempel!

Onderzoeken nieuwe meanders Bulder Aa

Begin 2016 werden door Waterschap De Dommel nieuwe meanders op de Bulder Aa aangesloten. De meanders zijn gegraven door een bos en waren pas twee weken aangesloten toen we er in april gingen vissen. We vingen meteen een leuk

aantal vissen, voornamelijk soorten die van stroming houden zoals de riviergrondel en het bermpje. Deze hebben dus al zeer snel een plekje gevonden in de nieuwe beek.

Ook zijn we in april in de Bulder Aa bij de Oude Dijk gaan scheppen, hier vind aangepast maaibeheer plaats. We vingen behoorlijk wat soorten die graag tussen planten leven. Onder

Nieuwe vondst, rivierdonderpadden en bittervoorns in de Kleine Dommel. (Foto: Jeanne Soetens)

andere zeelt, kleine modderkruiper en stekelbaarzen. Bij een visstandonderzoek uit 2013 had het Waterschap slechts 12 vissen verdeeld over vier soorten gevangen in het traject Oude Dijk tot de stuw. Nu troffen we maar liefst 61 vissen verdeeld over negen soorten aan. Alhoewel de meettechnieken van deze onderzoeken verschillen kunnen we toch wel stellen dat het de goede kant op gaat met de visstand, en dat deze verbetert!

Alle vrijwilligers bedankt, en een speciale dank voor de Agrarische natuurvereniging Hei, Heg en Hoogeind voor het regelen van de lunch. Tot de volgende keer!

Ga je graag eens mee? Neem dan contact op met Martijn Schiphouwer, Martijn.Schiphouwer@ravn.nl

Bevissing van de gloednieuwe meanders in het bos. (Foto: Erik van Asten)

RAVON Vissenweekend 2016

Eindelijk was het zover! Voor de tweede keer ging ik samen met een aantal vrienden en studiegenoten mee op vissenweekend. Nadat ik vorig jaar kennis en ervaring had opgedaan in Brabant, vond het weekend dit jaar plaats in Drenthe onder leiding van Sanne Ploegaert van RAVON. Onderweg in de auto zat ik samen met Sil Beers, Niels Römgers, Sander Rosendaal en Marnix van Schaik al te speculeren over de (voor ons) nieuwe vissoorten die we mogelijk zouden tegenkomen. We wisten dat rivierprik, kwabaal en zeeforel tot de mogelijkheden behoorden...

Vrijdag 30 september

Na een lange autorit kwamen we om 20.00 uur aan in Eext. Daar begon het programma met een interessante lezing over de Drentse beken van Willem Kolvoort. Door zijn mooie onderwaterfoto's kreeg ik al gelijk zin om een schepnet te pakken en op pad te gaan. Maar eerst nog een lezing van Peter Paul Schollema van Waterschap Hunze en Aa's over het herstel van beken in Drenthe en toename van mogelijkheden voor vissen. Om snel kennis te maken met die vissen zijn we gelijk met aantal enthousiaste vissers om middernacht nog op pad

gegaan. Gewapend met zaklamp en schepnet hebben we een aantal kleine wateren in de omgeving bezocht en wat geschept. Al snel ving iemand één van de doelsoorten van het weekend, de serpelings!

Zaterdag 1 oktober

De dag werd begonnen met een goed ontbijt om 8.00 uur. Daarna werden de gebieden besproken en de groepen verdeeld. Er kon onder andere gekozen worden voor een grote modderkruiper inventarisatie bij een heringericht natuurgebied bij het Zuidlaardermeer, rivieronderpad en andere beekvissen in de Drentsche Aa en inventarisaties van verschillende herinrichtingsgebieden. Ik ben meegegaan met de inventarisatie van verschillende beekvissen in het Achterste Diep, een bovenloop van de Hunze. Het resultaat viel daar wat tegen. Met name baars, tiendoornige stekelbaars, bermpje, kleine modderkruiper en riviergrondel kwamen tevoorschijn. Daarna zijn we nog een stuk verder gereden en wisten we een paar grote modderkruipers te scoren in de 'Veenwijken'. 's Avonds werden de verhalen uitgewisseld en werd er gebarbecued. Later werd